

§ 52

Tupakka- ja lääkelain valvontasuunnitelman 2021 toteutumisen arviointi Helsingissä

HEL 2022-001377 T 11 00 03

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti hyväksyä esitetyn Helsingin kaupungin ympäristöpalveluiden tupakka- ja lääkelain mukaisen valvontasuunnitelman 2021 toteutumisen arvioinnin.

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto hyväksyi 21.11.2019 (Ylja 238 §) tupakka- ja lääkelain valvontasuunnitelman vuosille 2020 - 2024 osana ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaa 2020 - 2024. Tässä selvityksessä arvioidaan tupakka- ja lääkelain valvontasuunnitelman toteutumista vuonna 2021.

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden sekä nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiluvista peritään vuosittainen valvontamaksu. Helsingin kaupungin ympäristöterveydenhuollon taksa sisältää tupakka- ja lääkelain mukaiset vuosittaiset valvontamaksut.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Heidi Öjst

Lisätiedot

Anna Petäjaniemi, vs. terveystieteiden tutkija, puhelin: 310 32059
anna.petajaniemi(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ympäristöterveysyksikkö
Etelä-Suomen aluehallintovirasto (Helsingin toimipaikka)

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Tupakkavalvonnan toteutuminen vuonna 2021

Tupakka- ja lääkelain mukaisessa valvontasuunnitelmassa vuodelle 2021 suunniteltiin Helsingissä tehtäväksi yhteensä 548 tarkastusta. Tupakkatuotteiden vähittäismyynnin ja tukkumyynnin sekä tupakointitilojen suunnitellut tarkastusmäärät vastaavat Valviran määrittelemiä tarkastustiheyksiä. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea ei ole määritellyt suunnitelmallista tarkastustiheyttä lääkelain perusteella tarkastettaville kohteille. Valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 586. Näytteitä ei suunniteltu otettavaksi, eikä niitä myöskään otettu.

Tupakka- ja lääkelain mukaisessa valvonnassa hyödynnettiin vuonna 2020 kehitettyä etätarkastusmallia, jossa toiminnan arviointi tehdään toimijan Questback-kyselyllä lähettämien vastausten ja kuvien perusteella. Vuoden 2021 tarkastuksista 50 % (289) tehtiin etätarkastuksina.

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden sekä nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntilupia käsiteltiin yhteensä 160.

Asuntoyhteisöjen tupakointikieltohakemuksia käsiteltiin yhteensä 44 ja kieltojen valvontatarkastuksia tehtiin 93. Tulleiden hakemusten määrä lisääntyi aiempiin vuosiin verrattuna huomattavasti, mikä on entisestään ruuhkauttanut hakemusten käsittelyä. Myös hakemuksia koskeva neuvontatarve ja tietopyynnöt ovat lisääntyneet.

Tupakkalain valvonnan painopistealueena 2020-2024 on yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa. Ympäristöpalveluilla oli vuonna 2021 edustaja Helsingin ehkäisevän päihdetyön -verkostossa, Savuton Helsinki -verkostossa sekä Helsingin Pakka-toiminnassa.

Laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö olivat painopistealueena 2020 - 2021. Tarkastuksia pyrittiin tekemään mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä muiden viranomaisten, esimerkiksi elintarvikevalvonnan, alkoholivalvonnan, työsuojeluvalvonnan, tullin tai poliisin kanssa. Koronavirusepidemiasta johtuen yhteistarkastuksia ei tehty vuonna 2021. Tarkastuksella havaituista vakavista puutteista tehtiin kolme tutkintapyyntöä poliisille vuonna 2021.

Tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden myyntipaikat

Helsingissä on noin 641 tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden suunnitelmallisen valvonnan piirissä olevaa vähittäis- ja tukkumyyntipaikkaa. Tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden vähittäis- ja tukkumyyntipaikkoihin tehtiin 352 suunnitelmallista tarkastusta tavoitteen ollessa 390 tarkastusta. Tarkastustavoite toteutui 90 %:sesti.

Tupakointitilat

Ympäristöpalveluiden tiedossa olevia tupakointitiloja on Helsingissä 67. Ravintoloihin, joihin on rakennettu erillinen tupakointitila, tehtiin 28 suunnitelmallista tarkastusta tavoitteen ollessa 26. Tarkastustavoite toteutui 100 %:sesti.

Yleisötilaisuudet

Aiempina vuosina tupakkalain säännösten noudattamisessa ulkoalueilla järjestettävissä yleisissä tilaisuuksissa havaittujen puutteiden takia oli tarkoituksenmukaista suunnitella tarkastuksia myös ohjelmakaudelle 2020 - 2024. Yleisötilaisuuksiin suunniteltiin tehtävän neljä tarkastusta. Epidemiatilanteesta johtuen Helsingissä järjestettiin kesällä 2021 poikkeuksellisen vähän suuria yleisötilaisuuksia, joten tarkastuksia yleisötilaisuuksiin tehtiin vain yksi.

Nikotiinivalmisteet

Helsingissä on noin 376 nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntipaikkaa. Nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntipaikkoihin tehtiin 197 suunnitelmallista tarkastusta tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tarkastusten yhteydessä tavoitteen ollessa 130 tarkastusta. Tarkastustavoite toteutui 100 %:sesti.

Toteutunut ja laskennallinen työpanos

Valvontasuunnitelmassa vuodelle 2021 henkilöstöresursseja oli kaikkien tupakka- ja lääkelain valvontaan arvioitu käytettävän 4 henkilötyövuotta (htv). Tupakkavalvontaan käytettyä työaikaa on vaikea määrittellä tarkasti, koska valvontaa tekevien viranhaltijoiden tehtäviin kuuluu myös muita kuin tupakkavalvonnan tehtäviä. Tupakkavalvontaan käytetyn työajan toteutumisen arviointi perustuukin käytettävissä olevan henkilöstön määrään, tarkastusmääriin sekä päätösten ja selvitystöiden mukaan tehtyyn arvioon.

Arvion mukaan toteutunut työpanos oli 3,8 henkilötyövuotta. Suunnitelmalliseen tupakka- ja lääkelain mukaiseen valvontaan käytettiin 0,9 henkilötyövuotta. Muuhun tupakkalain mukaiseen valvontaan käytettiin 2,9 henkilötyövuotta.

Tulot tupakkavalvonnasta

Tupakkavalvonnasta saadut tulot olivat 777 220 euroa. Tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntilupahakemusten sekä nikotiininesteiden vähittäismyyntiä koskevan ilmoituksen ja tukkumyynti-ilmoituksen käsittelystä peritään maksu.

Vuonna 2021 hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittiin 31 880 euroa. Tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntilupien haltijoilta sekä tukkumyyntipaikoilta peritään myyntipistekohtainen vuosittainen valvontamaksu, mikä kattaa myös suunnitelmallisen valvonnan. Vuonna 2021 vuosittaisia valvontamaksuja perittiin 721 000 euroa.

Asuntoyhteisöjen tupakointikieltohakemusten käsittelystä peritään maksu. Vuonna 2021 hakemusten käsittelystä perittiin 24 340 euroa.

Tupakka- ja lääkelain mukaisesta valvonnasta saadut tulot eivät ole kohdentuneet ympäristöpalveluissa tehtävään tupakkavalvontaan, vaan valvontatulot menevät Helsingin kaupungille.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Heidi Öjst

Lisätiedot

Anna Petäjaniemi, vs. terveysinsinööri, puhelin: 310 32059
anna.petajaniemi(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ympäristöterveysyksikkö
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
(Helsingin toimipaikka)